

[Της Ροδούλας Λουλουδάκη, Ροδιακή, 30.12.2019](#) : Το θαυμάζω, όπως και όλοι στη Ρόδο, το αρχοντικό της οδού Αμερικής απέναντι από τον ΟΤΕ. □ Τη φινέτσα του, την πληθωρική ομορφιά του, τα περίτεχνα κάγκελα λίμπερτι, ίδια μ' αυτά των μπαλκονιών της Βαρκελώνης. Το θαυμάζω □ χωρίς να γνωρίζω τίποτα παραπάνω γι' αυτό. Ούτε καν ότι στον πάνω χώρο των 700 τ.μ συνολικά, ζει η ιδιοκτήτριά του η κ. Βίκυ Χιώτη, με την αστική ευγένεια και τον δυναμισμό των γυναικών που κράτησαν το τιμόνι.

Ανέβηκα την πέτρινη αριστοκρατική σκάλα και με δέχτηκε στο υπέροχο νεοκλασικό, με τη λιτή πολυτέλεια μιας αλλοτινής εποχής, για να ξεκινήσει μια κουβέντα ανάμεσα σε τηλεφωνήματα που της γίνονταν για να ειπωθούν ευχές, προπαραμονή των Χριστουγέννων.

Δεν έχει φωτογραφίες! Γιατί να σταματά τη στιγμή άλλωστε, αυτή που έζησε μέσα στα γεγονότα; Μ' άφησε όμως να απαθανάτισω σημεία από την εσωτερική ομορφιά του σπιτιού που λίγοι τώρα πια έχουν τη δυνατότητα να απολαύσουν. Κι έτσι, ενώ το απόγευμα κυλούσε, ξεκίνησε η αφήγηση για τον πλούσιο Εβραίο που έφτιαξε το σπίτι, το οποίο ο φαρμακοποιός Νικόλαος Χιώτης, ονειρεύτηκε και απέκτησε.

Από πότε ζείτε σ' αυτό το υπέροχο νεοκλασικό;

Από το έτος 1954, όταν παντρεύτηκα, με συνοικέσιο, τον Ροδίτη Νικόλαο Χιώτη, φαρμακοποιό, ο οποίος είχε έρθει από την Αβησσυνία και είχε όνειρό του ν' αγοράσει αυτό το σπίτι. Το παρακολουθούσε απ' όταν χτιζόταν το 1925, κι ήταν για εκείνον όνειρο ζωής. Ο Νικόλαος Χιώτης ήταν από παλιά Ροδίτικη οικογένεια, σπούδασε χημικός στην Τουλούζ και στη συνέχεια πήγε σε οικογένεια θείων του, στην Αντίς Αμπέμπα. Η Αντίς Αμπέμπα, ήταν αποικία των Ιταλών και επειδή δεν υπήρχαν τότε εκεί φαρμακοποιοί, του εξόπλισαν φαρμακείο, να το λειτουργεί. Εγκαταστάθηκε μέχρι το 1953 και ερχόμενος στη Ρόδο έγινε το συνοικέσιο οπότε και παντρευτήκαμε.

Είχατε μεγάλη διαφορά ηλικίας!

Ήμουν 18 και ήταν 46 ετών. Ζήσαμε μια ωραία, κοινωνική ζωή. Είχαμε ένα ανοιχτό σπίτι με δεξιώσεις και κόσμο. Ήταν μια ωραία εποχή και κάναμε μια ωραία οικογένεια. Απέναντί μας είχαμε τον καταπληκτικό φούρνο του Σουλούνια, ο οποίος έκανε εκπληκτικά γλυκά, τρίγωνα, μπαμπάδες, τυρόπιτες... και λίγο πιο πέρα το Κιτ-Κατ, με το πιο ωραίο παγωτό της πόλης.

Δεν είστε Ροδίτισσα, πώς βρεθήκατε να κατοικείτε στη Ρόδο;

Ο πατέρας μου ήταν ο πρώτος Έλληνας αξιωματικός της Χωροφυλακής που ήρθε στη Δωδεκάνησο, ως διοικητής, ενώ εγώ ήμουν μαθήτρια της Β' Γυμνασίου.

Πολύ λίγοι γνωρίζουν την ιστορία αυτού του υπέροχου σπιτιού, κι εσείς είστε η μόνη που μπορεί να μιλήσει γι' αυτήν! Σε ποιον ανήκε, ποιος έφτιαξε ένα τόσο εντυπωσιακό σπίτι;

Το σπίτι ανήκε σε πλούσιο έμπορο, Εβραίο της Ρόδου, τον Μπενσόν Μενασέ, ο οποίος ήταν παντρεμένος με την κόρη του επίσης Εβραίου, Αλχαδέλφ. Ο Αλχαδέλφ, είχε τράπεζα στην Παλιά Πόλη και παρότρυνε τον Μπενσιόν να χτίσει ένα σπίτι «και να μη σκεφτεί πόσα θα ξοδέψει...». Ήθελε η κόρη που θα του έδινε, να ζει σε μία ανάλογη κατάσταση. Να σκεφτείτε ότι το σπίτι αποτελούσε μία κατοικία, πάνω και κάτω, συνολικά 700 τ.μ. Υπήρχαν τότε τέσσερα κορίτσια τα οποία το συντηρούσαν. Όμως εν μέσω πολέμου, συνέβησαν γεγονότα που έφεραν τα πάνω κάτω. Ο Μπενσιόν με την οικογένειά του, είχε καταφέρει και είχε διαφύγει στην Τουρκία όταν οι Γερμανοί μάζεψαν τους Εβραίους της Ρόδου και τους έστειλαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Το νεοκλασικό τότε έμεινε κενό;

Το κατοίκησαν υψηλόβαθμοι δημόσιοι υπάλληλοι. Όταν έληξε όμως ο πόλεμος, ο Μπενσιόν επέστρεψε στη Ρόδο και κατοίκησε το κάτω μέρος του σπιτιού. Η μισή του οικογένεια δεν γύρισε από την Τουρκία στη Ρόδο, αλλά κατευθύνθηκε στη Λατινική Αμερική. Μόνον ο ίδιος με τη σύζυγό του επέστρεψαν και κατοίκησαν στο ισόγειο. Υπάρχει δε και υπόγειο, όπου ήταν το πλυσταριό και οι χώροι, όπου έμεναν τα κορίτσια. Η ιστορία όμως

δεν τελειώνει εκεί. Ο Μπενσιόν Μενασέ, είχε στη Βραζιλία μία κόρη η οποία λόγω ίσως των μετακινήσεων και της ταραγμένης περιόδου, είχε γίνει νευρασθενής. Θέλησε λοιπόν να πουλήσει το σπίτι αυτό για να φύγει να πάει στη Βραζιλία, και να τη στηρίξει την κόρη του. Ήταν ωστόσο δύσκολο να βρει αγοραστή, ο οποίος μάλιστα να τον πληρώσει σε δολάρια. Ο Νίκος Χιώτης, ο άντρας μου, είχε χρήματα στην Αμερική και αγόρασε το σπίτι αυτό. Το αγόρασε 18.000 δολάρια, ένα ποσό που για την εποχή εκείνη θα μπορούσε να το διαθέσει και ν' αγοράσει τη μισή Ρόδο. Όμως έκανε το όνειρό του πραγματικότητα!

Και τότε εγκατασταθήκατε στο σπίτι;

Εγκατασταθήκαμε το 1954, ενώ ήμασταν ήδη παντρεμένοι, κι ενώ είχαμε ξοδέψει άλλες 300.000 δραχμές πλην των χρημάτων που δώσαμε, ώστε να φύγουν από το σπίτι, όσοι διέμεναν στον πάνω χώρο. Ωστόσο, η αγορά αυτή είχε ένα μεγάλο πλεονέκτημα. Το σπίτι, είχε ως προέκτασή του έναν κήπο με 280 τριανταφυλλιές, αλλά και νεραντζιές και λεμονιές. Ήταν ένα όνειρο να τον βλέπεις.

Πότε καταλάβατε ότι θα πρέπει να αξιοποιήσετε και το σημείο που βρίσκετε και τους χώρους που ήταν διαθέσιμοι;

Όταν άρχισε η Ρόδος να αξιοποιείται τουριστικά, στο ξεκίνημα ακριβώς, ως οικογένεια κατοικούσαμε μόνο τον πάνω χώρο, όπως συμβαίνει και σήμερα και τον κάτω τον μετατρέψαμε σε πανσιόν. Στην πανσιόν αυτή φιλοξενήθηκε όλη η αριστοκρατία της Αθήνας και μεταξύ αυτών και η αδελφή του Καραμανλή. Αυτό έγινε η αιτία να μας ανοίξει μια πόρτα ακόμα για την εκμετάλλευση του κήπου, όπου δημιουργήσαμε ένα μικρό ξενοδοχείο, το οποίο λειτούργησε μέχρι που να γίνουν τα ιατρεία, τα φαρμακεία και τα υπόλοιπα κτίσματα. Το αξιοπερίεργο είναι ότι τα χρόνια εκείνα και παρότι ο τουρισμός μόλις ξεκινούσε να έχει προοπτική, η πρόταση που μας έγινε από εγκεκριμένους αρχιτέκτονες, της δεκαετίας του '60 ήταν να κατεδαφιστεί το σπίτι και να γίνει ένα συγκρότημα με μαγαζιά γύρω-γύρω, κι ένα τεράστιο ξενοδοχείο. Ο Χιώτης, που είχε έρωτα μ' αυτό το σπίτι δεν ήθελε ούτε να το ακούσει γι' αυτό και παρέμεινε ως έχει αυτό το νεοκλασικό. Εν τέλει, επί εποχής Μελίνας Μερκούρη, ως υπουργού Πολιτισμού, χαρακτηρίστηκε νεοκλασικό.

Διαφορετικά η Ρόδος θα έχανε ένα εμβληματικό κτήριο, όπως έχασε κάποια άλλα μεταξύ των οποίων, τον υπέροχο «Ανθισμένο Πύργο». Ήταν απέναντί σας, πώς έγινε και κατεδαφίστηκε, τι γνωρίζετε εσείς;

Λέτε για τον Μεζόν Φλερύ, τον λεγόμενο «Ανθισμένο Πύργο», που ανήκε στην οικογένεια Masse. Κατεδαφίστηκε σε μία νύχτα, το 1966, με απόφαση του ιδιοκτήτη του, ενός δικηγόρου, του Κατσαρά, στον οποίο πωλήθηκε. Σε μία νύχτα. Ξυπνήσαμε το πρωί και ήταν κατεδαφισμένος. Βρισκόταν στη γωνία της οδού Αμερικής και 25ης Μαρτίου, απέναντι από το σημερινό κατάστημα της Vodafone. Εμείς δεν θέλαμε να το κατεδαφίσουμε, κι αυτό σε βάρος της αξίας του. Ένα καταπληκτικό σπίτι ήταν επίσης το σπίτι της Κατίνας Αγιακάτσικα-Γεωργαντέλη, ένα απίθανο νεοκλασικό εκεί που είναι τώρα η Εθνική Τράπεζα.

Εσείς αντισταθήκατε στους πρόσκαιρους πειρασμούς!

Αυτό το σπίτι πραγματικά είναι σήμα κατατεθέν για τη Ρόδο. Δίπλα του είναι το οίκημα Χατζηαντωνιάδη, που ανήκε κι αυτό σε Εβραίο. Πολλά από τα επιβλητικά σπίτια του κέντρου ανήκαν σε πλούσιους Εβραίους. Όταν τα άφησαν οι Εβραίοι, ιδρύθηκε ένας Συνεταιρισμός που τα διαχειριζόταν και τα πούλησε κυρίως στους Ιταλούς. Το ίδιο έκαναν κι όσοι Εβραίοι επέστρεφαν και διαχειριζόνταν οι ίδιοι την περιουσία τους. Όταν μετά την Απελευθέρωση αναγκάστηκαν οι Ιταλοί να εγκαταλείψουν τη Ρόδο, τα σπίτια παραχωρήθηκαν και πάλι σ' αυτόν τον Συνεταιρισμό, ο οποίος τα έβγαλε σε δημοπρασία. Όσοι εκ των Ροδίων το επιθυμούσαν, τα αγόραζαν. Ένας εξ αυτών ήταν κι ο γιατρός Χατζηαντωνιάδης, ο οποίος αγόρασε το ακίνητο της 25ης Μαρτίου γωνία με Εθελοντών Δωδεκανησίων. Σ' αυτό ήταν που κατοικούσε η δική μου οικογένεια δηλαδή η οικογένεια Γεωργιάδη.

Πού ζούσε τότε η αστική κοινωνία της Ρόδου; Ποιοι ήταν οι δρόμοι και οι γειτονιές;

Η αστική κοινωνία τότε ήταν μικρή και περιοριζόταν στο να κατοικεί στο κέντρο. Στη Βασιλόπαιδος Μαρίας, όπως λεγόταν η σημερινή Ηρώων Πολυτεχνείου, για παράδειγμα. Μετά κατοικήθηκε το Μόντε Σμιθ και μιλώ για τις σημερινές οδούς Παύλου Μελά και Κένεντι, από το Ορφανοτροφείο και πάνω. Πολλές παλιές οικογένειες, κατοικούσαν και στα μαράσια, στη Μητρόπολη, για παράδειγμα, όπως και στην περιοχή της Αγίας Αναστασίας.

Μου έδειξε το σπίτι μετά: την υπέροχη μπουαζερί που δεν την έχει κανένα σπίτι στη Ρόδο να επενδύει τους τοίχους του, τα πολύφωτα από την Ισπανία, τις εσωτερικές πόρτες με το περίτεχνο σκάλισμα, όλα αρμονικά συνδυασμένα, με μια αρχοντιά χωρίς επιτήδευση-σαν αυτήν της οικοδέσποινάς του- και με συνόδευσε μέχρι την κορυφή της πέτρινης, επιβλητικής σκάλας που μαρτυρά ότι κάτι υπέροχο

συνέβη εδώ, όλα αυτά τα χρόνια.

Πηγή: [ΡΟΔΙΑΚΗ, 30.12.2019, της Ροδούλας Λουλουδάκη](#)